סימן יד - טבילת רווקות לצורך עלייה להר הבית

שו"ת הריב"ש סימן תכה:

אושקה. לרב יצחק אלטינסי י"א.

שאלת לבאר לך מה שכתוב בתורה ואל אשה בנדת טומאתה לא תקרב לגלות ערותה. אם נאמר על כל אשה נדה בין באשתו בין בפנויה, ואם הוא כן איך לא הזכירו דבר זה הרשב"א ז"ל בספר תורת הבית, ולא הראב"ד ז"ל בספר בעלי נפש, כי לפי לשונם לעולם לא דברו אלא באשתו של אדם, ואיך מורגל בפי כל אדם פלונית פנויה מותרת, וחכמים ז"ל איך הניחו שום קדשה בעולם, כי מסתמא אינן מטהרות עצמן. ואיך לא תקנו שום תקון או שום גדר של טהרה בפנוי', כדי שלא יכשלו בה רבים אחר שהבא עליה ענוש כרת והנוגע בה באצבע קטנה חייב מלקות, ואם באשתו בלבד הכתוב מדבר, הוקשה לך לשון הרמב"ם ז"ל בהרבה מקומות. שנראה מדבריו שאסור הנדה בין באשתו בין בפנויה.

תשובה דבר ברור הוא שאסור ביאת הנדה, לא באשתו בלבד אלא בין באשתו בין באשת חברו בין בפנויה... גם הכתוב אמר סתם ואל אשה בנדת טומאתה. ולא חלק בין אשתו לפנויה. שהרי לא אמר ואל אשתך. ומה שאמר אשה, דרשו בו בפרק ואלו הן הלוקין (י"ד) לחייב על כל אשה ואשה. ומן הכתוב הזה דרשו בספרא שאפי' קריבה לבד ר"ל קריבה של הנאה. כגון חבוק ונשוק, אסורה מן התורה. ואפי' בלא יחוד דליכא למיחש לביאה. לפי שהקריבה עצמה אסורה בלאו הזה... ולא סוף דבר ביחוד, אלא אפי' להסתכל בפני הפנויה אסור, אא"כ הוא כדי שיראה אם היא נאה בעיניו וישאנה... **ומה שנפלאת איך לא תקנו טבילה לפנויה כדי שלא יכשלו בה רבים**, ואין כאן מקום תמה, שהרי כיון שהפנויה אסורה כמש"כ, אדרבה, **אם היתה טובלת היה בה מכשול שהיו מקילין באסורה, כיון שאין אסורה אלא מדרבנן**, כמו שאירע לאותו תלמיד ששנה הרבה ושמש תלמידי חכמים הרבה, ומת בחצי ימיו, שהיה מיקל בימי לבונה ולא בימי נדותה. כדאיתא בפ"ק דשבת (י"ג:), וכתב ר"ת ז"ל שאי אפשר לתלמיד ששמש חכמים הרבה שלא ידע לדרשת רבי עקיבא (בשבת ס"ד:) בפסוק והדוה בנדתה. לעולם תהא בנדתה עד שתבא במים. וכיון שלא היה מקל בימי נדותה לא היה לו להקל בימי לבונה שהרי כיון שלא טבלה בנדתה היא. אלא ודאי טובלת היתה לטהרות בסוף ימי נדותה של תורה, דהיינו לאחר שבעה מתחלת ראייתה. ואחר כן היתה סופרת שבעה נקיים וחוזרת וטובלת לבעלה. ואותו תלמיד כיון שטבלה טבילה ראשונה והיא טהורה

בדין תורה, היה מיקל לישן עמה בקרוב בשר קודם מלאת לה שבעה נקיים, ופרץ גדרן של חכמים, ולכן מת בחצי ימיו.

ונראה שנהגו בטבילה זו בדורות הראשונים משום טהרות, כמו שהיו מטבילין את הקטנות, כדאיתא במס' נדה פ' בנות כותים (ל"ב) מעשה והטבילוה קודם לאמה, ואמרינן בשלמא דרבי ורבי יוסי משום תרומת א"י וכו'. ועוד דאפשר דס"ל טבילה בזמנה מצוה. ואעפ"כ **כתב הרמב"ן ז"ל שבטלוה בדורות האחרונים משום דהויא חומרא דאתיא לידי קולא שיבאו בה לידי מכשול להקל באסורא דרבנן, כמו שנכשל אותו תלמיד**, ובזה יש לתרץ במה שהוקש' לך. והארכתי במה שלא הי' צריך למען השלים דרושך ולמלאת מבוקשך. ואתה שלום. כחפצך וחפץ דורש שלומך, נאמנך יצחק ב"ר ששת זלה"ה.

וכתב **הבית יוסף** ביורה דעה סימן קפג:

כתב הריב"ש (סי' תכ"ה) שנשאל אם איסור נדה נוהג גם בפנויה והשיב שדבר פשוט הוא שנוהג בה והאריך בדבר וכתב שהטעם שלא תקנו טבילה לפנויה כדי שלא יבואו לידי מכשול בהסתלק ממנה איסור נדה החמור.

ה**באר היטב** באורח חיים סימן שג ס"ק א הסיק מכך שיש איסור על פנויה לטבול, זה לשונו:

טבילה. כתב הבאר היטב אשר לפני ואם הבתולה אסורה מפני גזרה זו צ"ע כי **הבתולות אסורות לטבול** כמ"ש ביו"ד סימן קפ"ג ע"ש. ולא ידעתי למה מסופק בבתולה טפי מבזקינה דאין שייך נמי גבה טבילה ולדידי אין ספק דלא פלוג רבנן בתקנתא וכ"כ הט"ז בס"ק (ד') [ב'] יעו"ש.

דברי הבאר היטב תמוהים, שהרי הריב"ש, והבית יוסף שהביאו, לא כתבו שיש איסור לפנויה לטבול, אלא רק כתבו שלא תיקנו שיטבלו, אך לא מצאנו שיש להן איסור לטבול אם רוצות בכך, כל שכן אם יש צורך של מצווה בדבר. ואכן מצאנו באחרונים שכתבו שבתולה תטבול לימים נוראים.

כך כתב **השולחן ערוך** בהלכות יום הכיפורים סימן תרו סעיף ד:

יכול לטבול וללקות מתי שירצה, רק שיהיה קודם הלילה; ואינו מברך על הטבילה. הגה: ואין צריך לטבול אחת, בלא וידוי, משום קרי; והוא הדין דהטלת תשעה קבין מים נמי מהני (מהרי"ו וכל בו תשב"ץ).

וכתב המגן אברהם שם ס"ק ח:

משום קרי. ומי שאו' וידוי מנהג שטות הוא (מהרי"ו) ולפ"ז אשה ששמשה תוך ג' ימים צריכה לכבד ביתה בחמין שלא תפלוט ש"ז ודוקא שלא היה סמוך לטבילתה או סמוך לוסתה דבאותן שעות רגילות להתעבר ויש לחוש שתשחית זרע ההריון וי"א שהטעם דטבילה משום תשובה דהא **אפילו נערים ובתולות שהן בני מצות טובלות.**

וכן כתב המטה אפרים שם:

חייב כל אדם לטהר את עצמו ביוה"כ ולטבול שיהיה(טו) טהור מטומאת קרי וגם לשם תשובה ולכן אפילו נערים ובתולות שהם בני מצוה יש להם לטבול ויש לדקדק בחציצה יותר מבשאר טבילות שטובלים הזכרים בכל ימות השנה שאין מדקדקין בה כ"כ.

וכן כתב בשולחן ערוך הרב שם סעיף יב:

אבל יש אומרים שטעם טבילה זו הוא משום תשובה כגר המתגייר ולפי זה יש לטבול שלש פעמים ואפילו נערים ובתולות שהם בני מצוה נוהגים לטבול אף על פי שאין קרי שייך בהן ואפילו מי שטבל בערב ראש השנה ולא ראה קרי אח"כ צריך לחזור ולטבול בערב יום הכיפורים משום תשובה.

וכן הוא בקיצור שולחן ערוך סימן קלא סעיף ו:

מצוה על כל אדם לטבול את - עצמו בערב יום הכפורים לטהר מטומאת קרי ועוד משום תשובה וכמו גר שנתגייר צריך טבילה. ולכן גם נערים ובתולות יש להם לטבול, ויש לדקדק שלא יהא עליו שום חציצה ועיקר זמן הטבילה היא לאחר חצות היום.

וכן כתב המשנה ברורה שם ס"ק יז:

יכול לטבול - המחבר קיצר דמקודם היה לו לכתוב דמנהג לטבול וללקות בעיו"כ ואפילו נערים ובתולות מכיון שהם בני מצות טובלות.

ובשו"ת רב פעלים חלק ד, יורה דעה, ט"ז עסק בשאלת היתר הטבילה לבתולה ולאשה נשואה בתוך ז' נקיים:

הנה מנהג הנשים של בני בתינו וקרובינו לטבול ערב ר"ה וערב יוה"כ משום טהרה מתשמיש אע"פ שהם טהורים מנדה ולא עוד אלא גם האשה שהיא לא טבלה מנדתה כי עודנה בתוך ז' נקיים שלא שלמו, ג"כ טובלת בתוך ז' נקיים בשביל טהרה בלבד כדי שתבא לבית הכנסת ותתפלל בימים נוראים בטהרה, ואחר ז' נקיים אז תטבול כהלכה בשביל בעלה. ולא עוד אלא שגם **הבתולות שבבית ג"כ עושים כן לטבול קודם ר"ה** בשביל שיבואו לבית הכנסת ויתפללו בטהרה:

והנה בעתה נסתפקתי בנשים הטובלות תוך ז' נקיים בשביל טהרה לבית הכנסת ותפלה הגם שהם באמת עודם מתנהגים באיסור הרחקת הנדה עם בעליהם כנדה גמורה שלא טבלה והם טובלים לבעליהם אחר ז', עכ"ז יש להסתפק אולי לא אריך למעבד הכי דאיכא למיחש למכשול פן יקל בעיניה איסור נגיעה וכיוצא בראותה שכבר טבלה:

והנה האיר ה' את עיני וראיתי למרן ז"ל בב"י י"ד סוף סי' קפ"ג שהביא מתשובת הריב"ש ז"ל שכתב הטעם שלא תקנו טבילה לפנויה כדי שלא יבואו לידי מכשול בהסתלק ממנה איסור נדה החמור ע"כ וראיתי מקור הדברים הנז' בהריב"ש...

והנה ממ"ש הריב"ש ז"ל טעם על הפנויות שלא תקנו להם טבילה אין הוכחה מזה לערער על נ"ד, די"ל התם הפנויות אין להם סיבה וטעם לטבול ואם היו אומרים להם לטבול כדי שלא יכשלו בהם רבים נמצא שעושים בזה תקנה לחוטאין והרי כאלו הם נותנים אצבע בין שיניהם להכשל, משא"כ בנ"ד דהיא טובלת משום סיבה וטעם יש לה בזה כדי שתתפלל ותכנס לבית הכנסת בטהרה, לכן ודאי לא חבא לידי מכשול כי יודעים שזו הטבילה לא תועיל בשביל נגיעה ותשמיש בינה לבין בעלה. עיי"ש עוד שמאריך.

וכך פסק ה'**בן איש חי**' שנה ראשונה פרשת וילך סעיף ח:

יזהרו בטבילה בערב יוה"כ, ומי שאנוס ואינו יכול לטבול במקוה יעשה תשעה קבין כמ"ש לעיל פרשת נצבים בהלכות ראש השנה. וגם הנשים יעשו טבילה בערב יוה"כ בשביל טהרה, וכבר כתבתי לעיל פרשת נצבים סדר הטבילות, וכן יעשו בערב יוה"כ האנשים והנשים, ועיין במטה אפרים סי' תר"ו סק"ח שכתב אפילו נערים **ובתולות** שהם בני מצוה יש להם לטבול, **וידקדקו בחציצה** ויעשו הטבילה אחר קציצת צפרנים וסריקת שער ע"ש.

אם כן ישנה סיעת חכמים גדולה הסוברת ששרי לבתולה לטבול לצורך מצווה, וא"כ ה"ה בנד"ד.

אך השדי חמד כרך ט - מערכת יום הכיפורים סימן א אות ו כתב:

> הבאר היטב השמיט דברי המג"א שבתולות טובלות, ונכון עשה ע"פ תשובת הריב"ש, דחיישינן לתקלה.

וכן כתב אלף המגן (על המטה אפרים שם)**:**

> **ובתולות. ובס' מור ואהלות ובשד"ח כתבו שהבתולות** (וכן כל פנויה כמו אלמנה. וגרושה) **לא תטבלו כי יש לחוש למה שכ' הריב"ש סוף סי' תכ"ה בשם הרמב"ן ז"ל דיש לחוש לתקלה עיין שם. ובלא זה כתוב בא"ז בשם מ"מ דאין להן לנשים לטבול בעיוהכ"פ כי אינן יכולין להיות כמלאכים. ואף שנהגו לטבול משום תשובה כגר המתגייר. אבל עכ"פ הפנויה בודאי אין לה להחמיר ולטבול משום חשש תקלה.**

בשו"ת בני בנים חלק ג סימן ה האריך בזה והשיג על דברי השדי חמד וכתב דשרי לבתולה לטבול, וזאת מכמה טעמים: כיוון שלא סופרות ז' נקיים ע"כ לא חיישינן שיבואו להתיר, ועוד שהריב"ש מיירי בטבילה תדיר, מה שאין כן בטבילה פעם בשנה שאין לחוש, ועוד שטובלת שלא ע"מ להתירה לכלום, ע"כ לא חיישינן.

בשו"ת יביע אומר חלק א - או"ח סימן ל התייחס לדברי הריב"ש כתקנה שאין לסור ממנה:

> ... ויש להוסיף דוגמא, בדבר המצוי ג"כ בדורות העלובים הללו, שנוהגים לטייל בחורים ובחורות ביחד, ופריצי אהדדי, ובפרט בריקודים בשמחות שנעשה הדבר כהיתר בעוה"ר, וביחוד כשהם משודכים, וכבר צווחו ככרוכיא הגאון רבינו יהונתן בס' יערות דבש... וכדבר איש האלהים רתת לחומר האיסור, שהם בתולות נדות, והוי אביזרא דג"ע יהרג ואל יעבור. ע"ש. ולא עלה על דעת מאן דהוא, להתיר לבתולות בזה"ז לטבול במקוה טהרה, כדי שלא יכשלו בעון נדה החמורה, וידונו בפנויה גרידא. **וידועה תשו' הריב"ש** (סי' תכה), הובאה בב"י יו"ד (ס"ס קפג), **שגדרו גדר בזה לבל יטבלו הבתולות, כדי שלא יבואו לידי תקלה בהם**, שאיסור פנויה קל בעיני ההמון. ע"ש. אשר ע"כ נראה שלא חששו חז"ל לתקנת הפושעים, כי אם להציל את החרדים לדבר ה' מרשת היצה"ר, וכמ"ש כי ישרים דרכי ה' צדיקים ילכו בם ופושעים יכשלו בם.

ובילקוט יוסף דינים לאישה ולבת פרק לט אות יז כתב שאין לבתולות לטבול.

וכן **הגאון הרב דב ליאור שליט"א** בשו"ת דבר חברון ח"ג כתב לאסור טבילת רווקות לצורך עלייה להר הבית, ומחמת זה אף מורה לכלל הנשים שלא לעלות, וכן כתב בתשובה:

בנוגע לטבילת נשים - גם אני יודע שיש מציאות שאישה נשואה יכולה להיטהר, אולם אני סבור שאין לתת היתר גורף, מפני שאז תבואנה גם רווקות. ואין זה דומה למה שאישה פנויה יכולה לטבול לקראת יום כיפורים, מפני שזו טבילה לשם תשובה והיטהרות ואינה חייבת לספור שבעה נקיים. ועיין תוספות (יומא סו ע"א ד"ה אין מחרימין) שמסביר שבזמן המקדש היו מודעים לנושא הטהרה ואילו לאחר החורבן אין מודעות לכך, ואם נתיר לנשים נשואות במצבים מסוימים תבואנה גם רווקות והן אסורות בטבילה כמובא בריב"ש.

עיקר האיסור לנשים לעלות הוא מטעמי הנהגה ציבורית כדי שלא תצא מכך תקלה, ויש לפוסקי הלכה אחריות על התוצאות. אמנם בנות עד גיל בת מצווה יכולות לעלות ולהיכנס להר הבית בלי שום פקפוק.

אומנם בספר חשוקי חמד נדה דף לב ע"א כתב:

האם מותר לרופאה פנויה לטבול לנדותה כשצריכה לעלות למקום מקדש לצורך פיקו"נ...

ומעתה יש לשאול מה הדין ברופאה פנויה, הנמצאת בכוננות באזור העיר העתיקה, כדי שאם יקרה פקוח נפש בהר הבית מיד תעלה לשם כדי להציל, האם מותר לה לטבול לצורך נדותה, או שמא כיון שיש תקנה שפנויה לא תטבול, וכשצריכה לעלות להר הרי זה פיקוח נפש ודוחה כל התורה כולה, כולל איסור טומאת מקדש?

תשובה נאמר במשנה בכלים (פ"א מ"ח) שלהר הבית אסור לזבים ונדות להכנס לשם, ויעוין בחשוקי חמד עמ"ס בבא קמא (דף כה ע"ב) שהורה מו"ח מרן הגרי"ש אלישיב שליט"א, שכאשר צריך לעלות להר הבית לצורך פיקוח נפש, יש להיטהר מטומאת קרי, ומכיון שטבילה זו היא חיוב מדאורייתא, יש להקפיד על כל דיני הטבילה כמו אשה נדה, דהיינו להקפיד על כל דיני החציצה המבוארים בשו"ע (יו"ד סימנים קצח - קצט), וכן להקפיד שהמקוה יהיה כשר לכתחילה לטבילת אשה, ואף יש לברך על הטבילה. [יעוין בספר תפארת צבי לרבי צדוק הכהן (ח"ב סימן כז אות יא) שדן מדוע כל בעל קרי לא יצטרך ברכה כשטובל מפני שמכשירו לעלות להר הבית].

ונראה שגם בתולה נדה תטבול עם ברכה, שהטעם שבטלו את הטבילה לפנויות הוא משום שבזמן הזה אין טהרות, ולכן הטבילה עלולה להביא מכשול, וכמו שכתב הריב"ש שבדורות הראשונים היו הבתולות טובלות לטהרות, ורק לאחר שלא היו טהרות בטלו את הטבילה, ואם בזמן הזה צריכות לטבול לטהרות, כדי להקל את האיסור של טומאת מקדש וקדשיו, הרי זה חוזר לדין של דורות הראשונים שגם הבתולות טובלות.

וראינו להביא כאן מדברי מו"ר הרב ישראל אריאל שליט"א שנשאל בזה.[78]

[78] כך פותח שם הרב את תשובתו: ב"ה כ"ו כסליו תשע"ח

כב' הרב...

רוב שלום וברכה!

שאלת עליית רווקות להר הבית

כב' שואל: "האם הרב בעד קריאה פומבית לעליית רווקות להר הבית - כך שהדבר יעשה באופן ציבורי ופומבי?" כב' מוסיף: "אני מתכוון בימינו. לא "הלכתא למשיחא" שאז ודאי שתעלנה גם רווקות".

תשובה: לא ברור לי הסגנון של הדברים, האם אני בעד קריאה פומבית לעליית רווקות להר הבית? בהלכה לא מצינו שאלות כאלה: אני בעד? אני נגד? היום בפוליטיקה הדתית הנהוגה בימינו הדבר מצוי, שכן יש תלמידי חכמים הנמנעים מלהציע את ההלכה במקורה, ומעמידים את עצמם כמשקיפים מן הצד ומביעים דעה, כגון, "בעד" או "נגד".

השאלה היא מה אומרת ההלכה? וההלכה אומרת דבר פשוט: הכל מצווים במצוות עשה לעלות להר הבית. להלן עשר מצוות שמקיים אדם מישראל איש או אישה בעלותם להר הבית (המצוות מובאות בקצרה והרחבנו בעניינן במקום אחר).

האחת: מצוות 'ירושה וישיבה'. השנייה: "לשכנו תדרשו ובאת שמה". השלישית: "לא תחונם". הרביעית: "לא ישבו בארצך". החמישית: שמירת המקדש, (על פי תשובת הרב גורן זצ"ל). השישית: מצות קידוש השם לעומת חילול השם המתרחש בהר לעין כל. השביעית: "ואיבדתם את שמם מן המקום ההוא". השמינית: מצות עשה של 'מורא מקדש' - כמובא ברמב"ם (בית הבחירה ז, ז). התשיעית: תפילה במקדש - 'עובדהו במקדשו' - כמובא בספר המצוות (עשה ה). העשירית: מצות השתחווייה במקדש - (השגות הרמב"ן עשה ה).

החיוב לקיים את המצוות הללו חל על כל יהודי וכמובן גם על רווקים ורווקות. מי שחולק על החיוב, יכתוב ספר מדוע הרווקות פטורות מן המצוות הללו, ולא יאמר: "אני 'בעד' שבנות לא יעלו". סגנון כזה אינו הלכתי, אלא פוליטי. כשהנני כותב "פוליטי" כוונתי למציאות עגומה בתקופתנו, שהפוליטיקה חדרה לעולם התורה. כשרוצים להתחמק ולברוח מאחריות מתחילים להציע "השקפה" או "מדיניות" ו"הבעת דעה". תלמיד חכם שהתורה נר לרגליו ראוי לו שיזהר מסגנון זה.

'הלכתא למשיחא'

עוד כותב כב' שעליית רווקות להר הבית היא "הלכתא למשיחא". האומר כן מתכוון לבטל חלילה את ישראל ממאתיים המצוות המתקיימות בהר הבית, שהרי כולנו מחכים לביאת המשיח ועד אז אנו פטורים מכל המצוות הנ"ל ובכלל זה - עליית רווקות.

"הלכתא למשיחא" אינו הלכה, אלא מליצה המובאת בתלמוד. היינו, בתקופת הגלות, כשהייתה שאלה מורכבת השייכת לעתיד, פטרו חכמים את השואל במליצה "הלכתא למשיחא".

כידוע לכב' אנחנו לא בגלות, אלא בארץ ישראל, במדינה עצמאית, לאחר שאלוקי ישראל הביאנו אל הארץ הזאת והחזיר לנו את ירושלים ומקום המקדש.

הרמב"ם בהלכות תשובה (ט, ב) מגדיר את המציאות של ימינו בהגדרה הלכתית, דהיינו: "ימות

ומכאן לעניין עליית נשים ורווקות:

בתלמוד הירושלמי (מעשר שני ה, ב) מובאות עובדות ותיאורים, כיצד עלו אנשים ונשים מערים וכפרים בארץ ישראל אל בית המקדש, לקבל את פני השבת במקום השראת השכינה, או אף לשבות בחצרות הקודש במהלך השבת.

אף נשים נהגו לעלות אל בית המקדש להתפלל שם עם כניסת השבת ולשוב לביתן. יתירה מזו, הן נהגו לשבות במקדש במהלך השבת - כמתואר בתלמוד שם: "בנות לוד היו לשות עיסתן לשבת", ועולות ומתפללות בבית המקדש בירושלים. כך גם בנות ציפורי נהגו לעלות אל בית המקדש לעשות את שבתן שם, והיו חוזרות למחרת השבת למקומן. מדובר בבנות רווקות שנהגו להסתופף בחצרות הקודש בשבת, ולא בנשים נשואות המחוייבות לביתן.

המשיח", ובלשונו: "מפני זה נתאוו כל ישראל נביאיהם וחכמיהם לימות המשיח, כדי שינוחו ממלכיות, שאינן מניחות להן לעסוק בתורה ובמצוות כהוגן... וכבר אמרו חכמים הראשונים: 'אין בין העולם הזה לימות המשיח אלא שיעבוד מלכיות בלבד'". כך גם כתב הרמב"ם בהלכות מלכים יב, ב: "אמרו חכמים: 'אין בין העולם הזה לימות המשיח אלא שיעבוד מלכיות בלבד'... לא נתאוו החכמים והנביאים ימות המשיח... אלא כדי שיהיו פנויין בתורה וחכמתה, ולא יהיה להם נוגש ומבטל!... כמו שביארנו בהלכות תשובה".

בשלישית חוזר על כך הרמב"ם בפירוש המשנה לסנהדרין (פרק י) שם כתב: "התועלת הגדולה באותו הזמן היא, שננוח משיעבוד מלכות הרשעה העוצרת בעדנו מלעשות הטוב". כלומר, הא בהא תליא: משעה שבטל 'שעבוד מלכויות' - מתחדשת חובת קיום המצוות. החל מן הרגע שאין "שיעבוד מלכות הרשעה" - חלה מיד חובה לקיים תרי"ג מצוות, וכך גם מתחדש חיוב המצוות האמורות במקדש.

יכול, כמובן, אדם לומר: אני "בעד" הגדרה זו, או אני "נגד" הגדרה זו, אזי תהיה זו שוב אמירה פוליטית, המתחמקת מאחריות. נרצה או לא נרצה, זו עובדה: הקב"ה שבר את עול המלכויות מעל צווארנו, ומשעה שעם ישראל הפך לעצמאי בארצו והוא שולט במקום המקדש הדבר מחייב הלכתית. זה מה שאנו אומרים ב'על הניסים': "ואחר כך באו בניך לדביר ביתך... והדליקו נרות בחצרות קדשך". היה זה בעיצומו של השיעבוד ליוונים ובעיצומה של המלחמה לגירושם מן הארץ. הם לא חיכו למשיח אלא חידשו מיידית את העבודה במקדש.

מה שיש לנו ממשלה המהססת לשלוט, זה דבר חולף, המציאות היא שנכנסנו להגדרה של חז"ל והרמב"ם שאנו "בימות המשיח" וחייבים בכל המצוות, ובכלל זה המצוות הקשורות להר הבית ולמקדש. "ימות המשיח" זו הגדרה מחייבת לקיום המצוות, ואין צורך לבואו הממשי של מלך המשיח. זו שיטת הרמב"ם בהלכה, שאין מצוה בתורה התלויה במשיח, וכדבריו ב'איגרת השמד': "אין זמן לביאת המשיח. וחיוב המצוות אינו תלוי בביאת המשיח!"

זו גם שיטת מרן הרב קוק זצ"ל ש'הלכתא למשיחא' זו מליצה - לא הלכה. ראה אוצרות ראי"ה (ח"ב עמ' 235): "בכמה מקומות הקשו: 'הלכתא למשיחא?' - על דיני המקדש... והבינו מזה רבים, שאין לקוות לתשועת ישראל כי אם בצירוף הפלאות המורגשות כביאת אליהו וכיוצא בזה... אבל באמת אין ראוי להזניח מאמרים מפורשים [כדברי הירושלמי] שהדעת נוטה אליהם, מפני מאמר שיש לו פירושים שונים. וכבר האריך בזה הרמב"ם ז"ל... כי הפירוש האמיתי של שאלת הגמרא 'הלכתא למשיחא' איננה כלל כמו שחשבוה הטועים הללו - לבטל מזה כל השתדלותינו ושאיפותינו לתחיית עמנו".

עתה ש"השתדלותנו" בבניין הארץ הביאתנו עד הלום, והניצחון שזכינו לו בחסדי ה' להכנס בתרועה לחצרות הקודש, מציאות זו מטילה עלינו חיוב לקיים את כל המצוות כמאמרן.

כך גם יובן, כיצד השתתפו בנות ישראל הבתולות במעמדים השונים במקדש, או בקיום המצוות השונות ברגלים. שכן, המנהג שבנות ישראל הבתולות אינן טובלות במקוה עד הנישואין, התחדש רק בדורות האחרונים, כפי שציין הריב"ש בתשובה, שלא תיקנו לבנות ישראל הבתולות לטבול מדי חודש לטהרתן (ראה שו"ת רבי יצחק בר ששת, הריב"ש, תשובה תכ"ה). לא כן בדורות הראשונים היו בנות ישראל הצעירות טובלות לנידתן כשאר כל נשות ישראל. ראה 'נידה' (לב, ב) שהיו מטבילין את הבנות הקטנות כדי שיוכלו לאכול פירות תרומה - 'משום תרומת ארץ ישראל'. כך גם לקיום מצות אכילת קרבן פסח ושאר קרבנות, או כדי להכנס למקדש לצורך מצוה, לתפילה או לשבות במקדש וכד', היו בנות ישראל טובלות במקוה לכתחילה. גם בנות שאינן בנות כהנים טבלו לנידתן, כדי שלא יטמאו בביתן אוכלים או משקים או תרומה שצריכה להמסר לכהן.

נושא טבילת רווקות נדון בדברי הריב"ש מחשש לאנשים שאינם מהוגנים, העשויים להכשיל בתולה לדבר עבירה בהיותה טהורה. **אולם אין מקור בראשונים האוסר טבילה לצורך מצווה, כגון, לצורך כניסה להר הבית. היכן מצינו גזירה כזו?**

יתירה מזו, כתבו הפוסקים, **שראוי שבנות ישראל הבתולות יטבלו בזמן הזה בערב יום הכיפורים**, כמנהג שאר ישראל הטובלים במקוה ביום זה, וכחלק ממעשה התשובה, זאת, אף שאין טבילה זו אלא מנהג חסידות (ראה 'מגן אברהם' תרו, יב. כן ראה שם במשנה ברורה תרו, ס"ק יז. וראה 'שולחן ערוך הרב' תרו, יב. וכן קצור שולחן ערוך קל"א ו. ובמטה אפרים ס"ח ועוד). **על אחת כמה וכמה לצורך קיום מצוות בהר הבית.**

נמצינו למדים ממנהג חסידות זה על חובת העליה להר הבית לתפילה ולדבר מצוה, שכן, אין מדובר במעשה חסידות בלבד כטבילת ערב יום כפור, אלא בקיום הלכה ומצוה. נמצא, שאם הורו חכמים לבנות ישראל לטבול בערב יום הכיפורים, על אחת כמה וכמה שהתירו טבילה לקיום מצוות עלייה להר.

אמנם מקובל להביא את מה שכתב בשו"ת הריב"ש סימן תכה, שיש כביכול איסור ותקנה שבנות רווקות לא יטבלו. אולם המעיין בריב"ש לא ימצא דבר כזה! השאלה ... כאמור, היתה, שהיו צריכים חכמים לתקן טבילה לכתחילה לטהרת בנות ישראל מדי חודש בחודשו לא רק לנשים נשואות אלא גם לבתולות? ותשובת הריב"ש: אין סיבה לתקן טבילה לכתחילה לרווקה, כל עוד לא נישאה הבת, כי בכך פותחים פתח למכשול.

מעתה נשאל: מאחר שלא תיקנו חכמים תקנה להיטהר מדי חודש, האם בכך קבעו איסור להיטהר לדבר מצווה?!

אמנם בדורות הגלות אין סיבה להנהיג טבילה לכתחילה לרווקות, אבל בעת שהטהרה הופכת למעשית כבזמננו, כגון, לצורך כניסה להר הבית לתפילה ולקיום המצוות האמורות במקדש, לא מצינו שחכמים יאסרו על בת ישראל לקיים את מצוות התורה.

לאור האמור, האומר, שיש תקנת חז"ל שלא יטבלו בנות ישראל אפילו לדבר מצווה עד ביאת המשיח, ופנויה הטובלת עוברת על איסור, האומר כן אינו אלא מן המתמיהים. דומה, שאין חכם בישראל שיאמר, שהתורה נתנה בידו את הכוח לתקן תקנות של חומרא, ובכך למנוע מישראל קיום מצוות מן התורה.

ידוע בוודאי לכב' מה שכתבו האחרונים, שאין כוח לחכם לגזור גזירה בדבר שהתורה כתבה במפורש להיתר, וכפי שכתב בשו"ת חתם סופר חלק ג (אה"ע א, סימן לח): "כללא הוא: כל שהותר בפירוש - אין כח ביד חכמים לאוסרו! - כאשר השריש בט"ז בהל' ר"ה', עיין שם".

כך גם בשו"ת נודע ביהודה מהדורה תנינא - יו"ד סימן סב, הביא בשם הט"ז "שדבר, שההיתר שלו מפורש בתורה - אין כוח ביד חכמים לאוסרו" (וראה שו"ת שיבת ציון סימן לג).

מעתה קל וחומר הוא: אם אין כוח ביד חכמים לאסור דבר המותר, הכיצד יתכן שכאשר יש בנות מישראל, שנשא ליבן אותן לקיים מצווה מן התורה, לטבול ולעלות להר בית ה', והנה, יקום חכם בימינו, ויגזור גזירה, ויקבע "תקנה" האוסרת על בנות ישראל לקיים מצווה מן התורה?[79]

[79] והוסיף שם הרב בתשובתו: "בהקשר לכך ראוי להביא מעשה שסיפר לי יהודי תלמיד חכם וירא שמים, שבתו השתוקקה לעלות להר הבית. הלכו להתייעץ עם רב הקהילה בעניין, והשיב להם, שאם הבת תלמד היטב את הלכות נידה וטבילה, אינו רואה מניעה למלא את רצונה לעלות להר הבית. לאור דבריו ישבה האם עם בתה ולימדה אותה את ההלכות אחת לאחת עד שהיתה בקיאה בהן ככלה הנכנסת לחופה. בסיום הלימוד עלתה להר הבית, והעלייה להר היתה לה נושא להתעלות דתית ורוחנית מאותו יום והלאה.

אמר לי האבא: יש לי כמה בנות מבוגרות יותר, וכשהגיע זמנן לבנות משפחה התביישה הבת ללמוד את הלכות נידה עם האם, וכן האם הרגישה אי נעימות ללמוד עם הבת מחמת צניעות. הלכה הבת ולמדה בכוחות עצמה את ההלכות כשהיא נעזרת בחברותיה. והוסיף: כמה טבעי ויפה שהבת לומדת מצעירותה את הלכות נידה וטהרה באופן מסודר, וכך עוברת מסורת ההלכה מאם לבתה. בזכות העלייה להר הבית זכינו, שהבת קיבלה מורשת של לימוד הלכה למעשה מן האם".

העולה מכל האמור, ישנה מחלוקת בין פוסקי זמנינו האם להתיר טבילת רווקות, הן לצורך טהרה בימים הנוראים, והן בין הפוסקים המתירים עלייה להר הבית האם לרווקות מותר לטבול לצורך עלייה להר הבית, והמתיר בזה יש לו על מי לסמוך.[80]

[80] יתרה מכך, כתב **ר' ישראל סלנטר** זצ"ל (אגרות ומכתבים ח"א עמ' סב) שבימינו השתנה טעם הגזירה וראוי להדריך את הרווקות לטבול. זה לשונו:

"למ"ד טבילה בזמנה מצוה... דלטבילה בזמנה נצרך מקוה כשרה. ומזה יש להביא ראי' לשיטת ר"ח דפסקינן טבילה בזמנה מצוה ויש פוסקים דסברי דגם בזה"ז (הגם דאנחנו טמאי מתים מ"מ יש מצוה להטהר מטומאה היוצא מן הגוף) דבנות ישראל כי אפילו רואות טיפת דם כי יושבות ז"נ מ"מ מקרי בזמנה [עי' ב"י יו"ד ריש סי' קצ"ז]. ובזאת כאשר הרבה בתולות נשאות בבואן בימים [לא כמלפנים, ולפי העת כמעט טעם הריב"ש (ב"י סוף סי' קפ"ג) נשתנה] אשר אז אין העת מוכשרת ללמדן ולהרגילן בעניני בדיקה חפיפה כ', לדעתי, **נכון הדבר ללמד הנשים אשר בנותיהן בהגיען לראות יחנכו אותן בסדר עניני נדה וטבילה כדת** ע"פ השיטה הנ"ל, **ואין בזה משום מנהג כיון שהענין נשתנה להיפך כמעט מקצה אל הקצה**".